

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIJAVLJEN 30-10-2019			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
03/3-50-18		1885	19

Broj: 03-23.1-123-68/19
Sarajevo, 29.10.2019.god.

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Dokument *Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar/siječanj-juli/srpanj 2019. godine*, dostavlja se

Poštovani,

Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (DEP) je pripremila Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar/siječanj-juli/srpanj 2019. godine.

Navedeni materijal se dostavlja radi informiranja.

S poštovanjem,

DIREKTOR
Zoran Zeljko

U prilogu:
- kao u tekstu

INFORMACIJA

**o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini
za januar/siječanj – juli/srpanj 2019. godine**

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	5
<i>Kretanje industrijske proizvodnje</i>	5
<i>Građevinarstvo</i>	6
<i>Maloprodaja</i>	7
<i>Tržište rada</i>	8
2. Javne finansije.....	9
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini</i>	10
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda</i>	12
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	13
<i>Cijene</i>	13
<i>Monetarni sektor</i>	14
<i>Bankarski sektor</i>	16
<i>Berze u Bosni i Hercegovini</i>	17
4. Vanjski sektor.....	19
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena</i>	19
5. Strane direktne investicije.....	21

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

* * *

Prema preliminarnim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu BHAS) statistika nacionalnih računa rashodni pristup, procjenjuje se da je Bosna i Hercegovina u K1 2019. godine ostvarila ekonomski rast od 2,3% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je desezonirana stopa u odnosu na K4 2018. godine iznosila 0,6%.¹ Ovo predstavlja nastavak trenda ekonomskog rasta iz prethodne godine, s tim da je registrirana stopa rasta bila nešto niža u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane, vrijedi istaći da u vrijeme pripreme ovog izvještaja zvanični podaci iz nacionalnih računa o kretanjima ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u K2 2019. nisu bili dostupni. Međutim, na osnovu ostalih raspoloživih kratkoročnih indikatora može se zaključiti da je trend usporavanja poslovne aktivnosti u Bosni i Hercegovini nastavljen. Ovo slabljenje poslovne aktivnosti odnosno usporavanje trenda ekonomskog rasta u odnosu na prethodnu godinu u velikoj mjeri je posljedica slabljenja ekonomskih kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju. Ovo se ponajviše odnosi na zemlje Evropske Unije (dalje u tekstu EU 28) gdje je došlo do značajnog usporavanja poslovne aktivnosti u odnosu na prethodnu godinu. Naime, prema preliminarnim podacima EUROSTATA tokom prvog polugodišta 2019. godine ekonomski rast u zemljama EU28 iznosio je 1,5% u odnosu na isti period prethodne godine, što predstavlja značajno nižu stopu rasta u odnosu na isti period 2018. godine kada je registrirana stopa ekonomskog rasta iznosila 2,3%. Posmatrano po zemljama, najznačajnija slabljenja ekonomskog rasta tokom prvog polugodišta 2019. godine zabilježena su u Njemačkoj i Italiji gdje su registrirane stope ekonomskog rasta iznosile 0,7% odnosno 0,0% u odnosu na isti period prethodne godine.²

Kada su u pitanju ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u 2019. godini, u nedostatku podataka iz nacionalnih računa (podaci za K2 2019. godine) a na bazi trenutno raspoloživih kratkoročnih pokazatelja za period januar-juli 2019. godine vrlo je teško zaključiti da li je ekonomski rast uopšte nastavljen. Naime, pokazatelji iz domena proizvođačkog sektora kao što su fizički obim industrijske proizvodnje i robni izvoz neuporedivo su slabiji u odnosu na

¹ BHAS, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, tromjesečni podaci“, 28.06.2019. godine

² EUROSTAT, Newsrelease, „GDP and Employment“, 128/2019, 14 August 2019.

prethodnu godinu. Tako je fizički obim industrijske proizvodnje u periodu januar-juli 2019. godine u odnosu na isti period prethodne godine smanjen za oko 4,5%. Slična situacija je i okviru robne razmijene sa svijetom gdje je izvoz nastavio da stagnira, dok je uvoz roba nastavio trend rasta, što za posljedicu ima povećanje trgovinskog deficita odnosno negativan doprinos ukupom ekonomskom rastu. S druge strane, činjenica je da u strukturi ekonomije u Bosni i Hercegovini domaća tražnja kroz finalnu potrošnju (privatna + javna) i investicije predstavlja ključnu determinantu u kreiranju ekonomskog rasta. Međutim, u trenutku pripreme ovog izvještaja slaba raspoloživost ovih podataka u velikoj mjeri umanjuje mogućnost pouzdanije procjene kretanja ukupnog ekonomskog rasta. Naime, na bazi podataka kao što su povećanje broja zaposlenih i penzionera, porast njihovih još uvijek vrlo skromnih prihoda, kao i trend rasta kreditnih plasmana i tekućih priliva iz inostranstva može se pretpostaviti da je trend rasta privatne potrošnje vrlo vjerovatno nastavljen. Ovu konstataciju na neki način potvrđuju i podaci iz domena javnih finansija gdje je tokom posmatranog perioda došlo do povećanja neto prihoda od PDV-a od 3,9% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, s druge strane to se sa sigurnošću ne može reći za investicije, obzirom je tokom posmatranog perioda došlo do stagnacije građevinskih radova u Bosni i Hercegovini.

1. Realni sektor

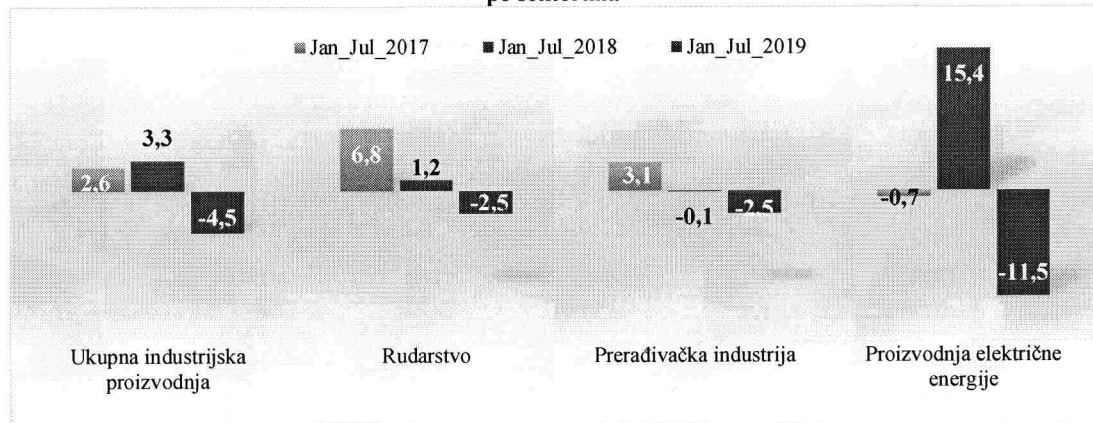
Kretanje industrijske proizvodnje

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-juli 2019. godine u Bosni i Hercegovini je zabilježen pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 4,5%. S druge strane, posmatrano na mjesečnom nivou pad industrijske proizvodnje u julu u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio je 4,7%. Na ovaj način je nastavljen veoma nepovoljan trend slabljenja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini tokom savkog mjeseca u 2019. godini.³ Iako je ovo smanjenje na nivou perioda djelimično posljedica prilično visoke osnovice iz prethodne godine, ipak je čini se ključni razlog bilo evidentno usporavanje ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima kao što su Njemačka i Italija.

Pregled kretanja industrijske proizvodnje po sektorima u biti se značajnije ne razlikuje od kretanja ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, pošto je pad proizvodnje zabilježen u okviru svih sektora. Tako je najznačajniji pad proizvodnje zabilježen je u okviru sektora za proizvodnju električne energije i iznosio je preko 11,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Pad proizvodnje električne energije ponajviše je posljedica značajnijeg smanjenja proizvodnje u hidroelektranama, dok je pad proizvodnje u termoelektranama bio nešto manje izražen. Ovo slabljenje u proizvodnji električne energije na neki način se odrazilo i na sektor rudarstva u okviru kojeg je došlo do pada proizvodnje od skoro 2,5% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, u okviru izvozno orijentirane prerađivačke industrije tokom posmatranog perioda došlo je do smanjenja proizvodnje od skoro 2,5%. Ovaj pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije uzrokovan je usporavanjem ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima, odnosno slabljenjem izvozne tražnje. Detaljnijim uvidom u strukturu prerađivačke industrije vidljivo je da su tokom prvih 7 mjeseci 2019. godine najznačajnija smanjenja proizvodnje zabilježena u okviru izvozno orijentiranih grana kao što su: nafti derivati i koks, tekstilna industrija i u okviru proizvodnje kože i kožnih proizvoda gdje su registrirane dvocifrene stope pada proizvodnje. Pored ovih industrijskih grana smanjenja proizvodnje su zabilježena i u okviru proizvodnje hemikalija i hemijski proizvoda 5,8%, drvoprerade (osim namještaja) i kože od oko 9%. S druge strane, povećanja proizvodnje u okviru prehambene industrije, proizvodnje namještaja, baznih metala i metalnih proizvoda, građevinskog materijala i drugih industrijskih grana nisu bili dovoljni da bi se spriječio pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije odnosno ukupne industrijske proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu. Grafički prikaz kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima za period januar-juli 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod:

³Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za juli 2019. godine-prethodni podaci“, 26.08.2019. godine.

Grafikon 1: Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje za period januar-juli 2019. godine po sektorima

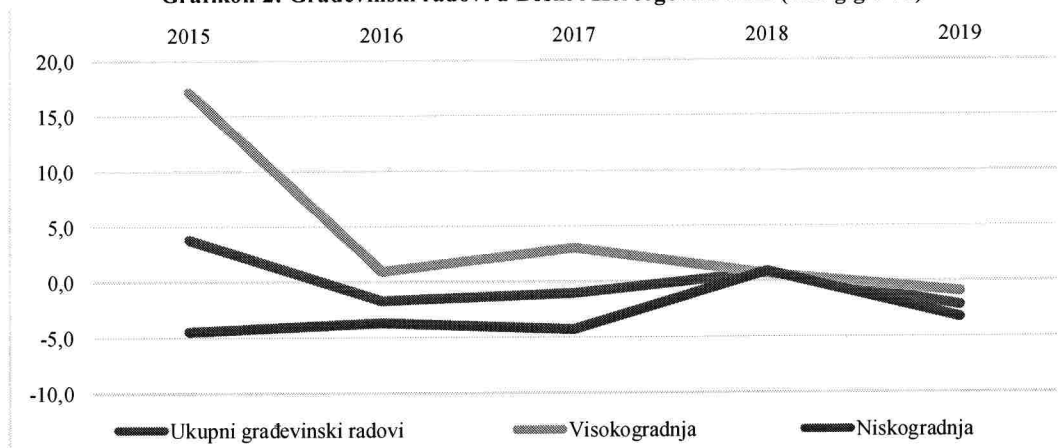
Izvor: BHAS

Građevinarstvo

Raspoloživi podaci za sektor građevinarstva u Bosni i Hercegovini za K2 2019. godine pokazuju smanjenje ukupnih građevinskih radova od 2,2%, u odnosu na isti period prethodne godine. U sektoru niskogradnje ostvaren je negativan rast od 3,2% dok je istovremeno sektor visokogradnje zabilježio smanjenje građevinskih radova od 1%.

Broj izdatih odobrenja za građevinske radove u K2 2019. godine u odnosu na K2 2018. godine veći je za 2%. Najveći porast izdatih dozvola za građenje u K2 2019. godine je u oblasti niskogradnje gdje je zabilježena stopa rasta od 15,4%. Odobrenja za građenje objekata u sektoru visokogradnje su također zabilježila rast koji je u posmatranom periodu iznosio 6,4%. U ovom sektoru je povećan broj izdatih dozvola za građenje stambenih zgrada (2,2%) dok je istovremeno smanjen broj izdatih dozvola za nestambene zgrade (-14,3%).

Grafikon 2: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u K2 (rast g/g u %)

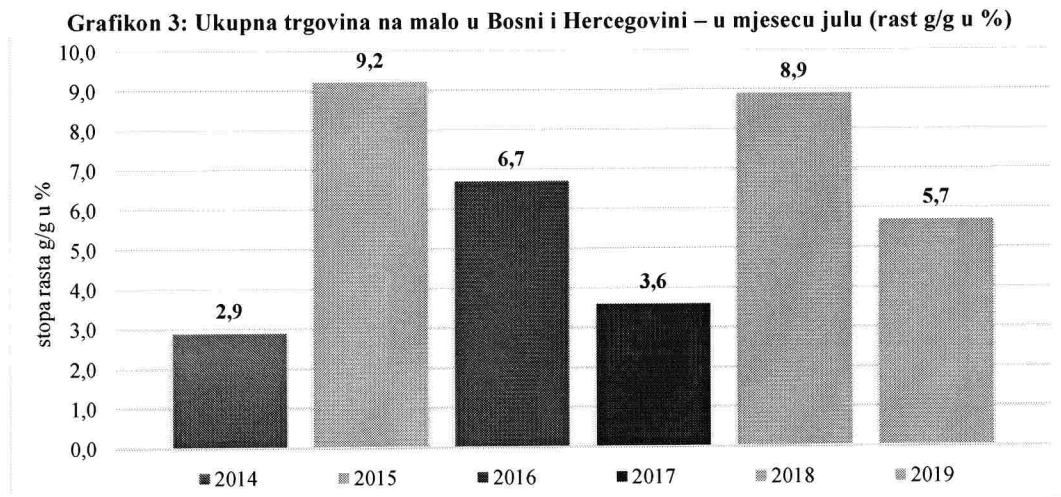

Izvor: BHAS

Maloprodaja

Prema zvaničnim podacima BHAS-a za period januar - juli 2019. godine ukupna trgovina na malo je zabilježila realni rast prometa od 5,6%⁴, dok je u mjesecu julu realni rast ukupne trgovine na malo iznosio 5,7% (VII 2019/VII 2018). Do ovog rasta je došlo (ukoliko se izostavi trgovina na malo motornim gorivima koja je u posmatranom mjesecu smanjena za 2,7%) zbog realnog povećanja trgovine na malo u specijaliziranim prodavnicima (u daljem tekstu s.p.) od 8,4%. Trgovina na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima je u mjesecu julu zabilježila rast od 11,9%.

Pored ovih kategorija u posmatranom periodu je došlo i do rasta u trgovini na malo neprehrambenim proizvodima koji je iznosio 6,1%. U julu 2019. godine u okviru trgovine na malo neprehrambenim proizvodima je ostvaren rast u trgovini na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju u s.p. od 9,9%, trgovini na malo ostalom robom u s.p. od 14,5%, prometu informacijsko komunikacijskom opremom u s.p. od 17,9%, trgovini na malo ostalom opremom za domaćinstvo u s.p. od 3,8%, te u trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica od 31,9%. Jedina kategorija koja je u navedenom periodu zabilježila negativnu stopu rasta od 6,6% je ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama.

Izvor: BHAS

U posmatranom periodu je pored gore navedenih došlo i do rasta u prometu na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p. za 26,2%, trgovini na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo u s.p. za 4,3%, trgovini u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima u s.p. od 7,2% te do porasta prometa na malo sportskom opremom, igrama i igračkama u s.p. od 28,2%. Jedina kategorija u okviru trgovine ostalom opremom za domaćinstvo koja je zabilježila negativan rast od 15,5% je trgovina na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima u s.p.

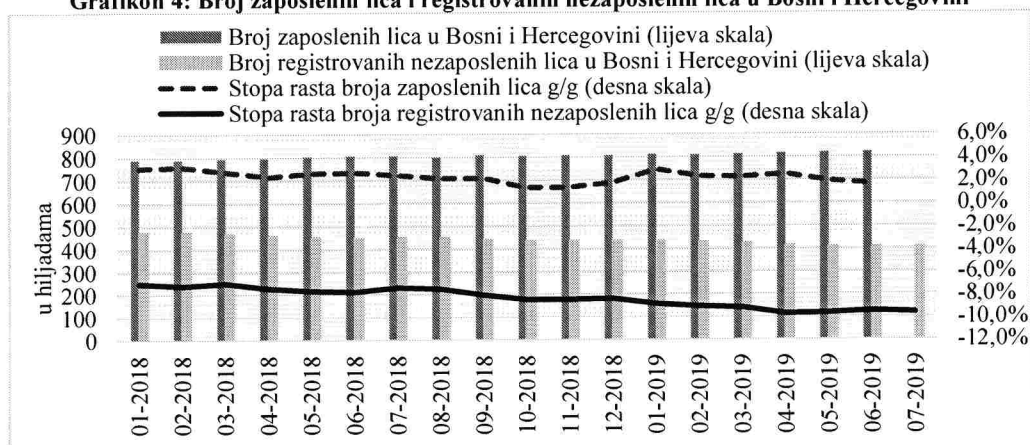
⁴ Izvor podataka: BHAS.

Tržište rada

Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u junu 2019. godine iznosio je 821,1⁵ hiljada i veći je u odnosu na juni 2018. godine za 1,7%. U prvom polugodištu 2019. godine prosječan broj zaposlenih lica je iznosio 815,7 hiljada i veći je za 2,3% u odnosu na isti period prošle godine. Podatak o broju zaposlenih lica za juli 2019. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije. U poređenju I-VI 2019/I-VI 2018 broj zaposlenih lica je uvećan u svim područjima djelatnosti. Najveći doprinos rastu broja zaposlenih lica bio je u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala sa stopom rasta od 2,4% g/g, obrazovanja sa stopom rasta od 2,7% g/g, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne pomoći (2,8% g/g), djelatnosti javne uprave i odbrane, obaveznog socijalnog osiguranja (2,2% g/g). U području djelatnosti prerađivačke industrije, koja pored trgovine zapošljava najveći broj lica u Bosni i Hercegovini, broj zaposlenih je uvećan sporijom stopom od 0,9% u periodu I-VI 2019/I-VI 2018, što je moguće povezano sa smanjenjem obima proizvodnje u posmatranoj industriji. Iako su u istom periodu u pojedinim područjima djelatnosti stope rasta broja zaposlenih lica bile veće imale su nešto manji doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica zbog malog udjela.⁶

Uz povećanje broja zaposlenih lica broj nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini je smanjen u julu 2019. godine za 9,6% u odnosu na juli 2018. godine i iznosi 407,1 hiljada. U junu 2019. godine stopa registrovane nezaposlenosti je smanjena i iznosi 33,1%.⁷ Prema preliminarnim podacima Ankete o radnoj snazi stopa nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u 2019. godini iznosi 15,7%.

Grafikon 4: Broj zaposlenih lica i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Izvor: BHAS, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta

Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u junu 2019. godine iznosila je 910 KM i nominalno je veća za 4,4% u odnosu na juni 2018. godine. U periodu I-VI 2019/I-VI 2018 prosječna neto plata nominalno je uvećana za 5,1% i iznosila je 911 KM. Podatak o prosječnoj neto plati za juli 2019. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije. U periodu I-VI 2019/I-VI 2018

⁵ Privremeni podatak, BHAS. Početkom avgusta 2019. godine Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine napravila je korekciju objavljenih podataka zaposlenima u pravnim licima, pa su istorijski podaci do marta 2019. godine konačni, a za ostale mjeseci 2019. godine privremeni.

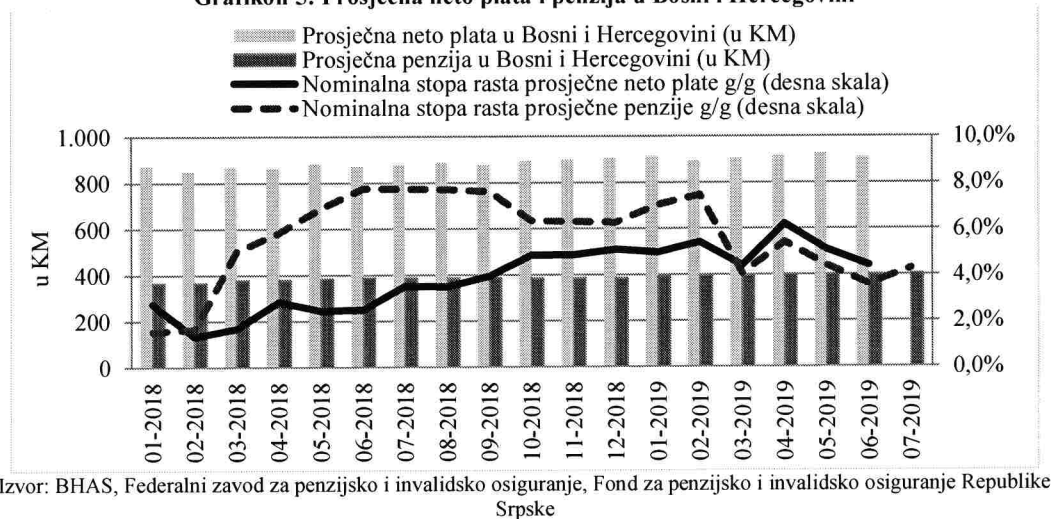
⁶ Broj zaposlenih lica u prvom polugodištu 2019. godine u djelatnosti poslovanja nekretninama je uvećan za 9% g/g, u djelatnosti informacija i komunikacija 6,4% g/g, u području administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti 6,5% g/g.

⁷ Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine (Pregled stanja tržišta rada na dan 31. jula 2019. godine). Podatak o stopi registrovane nezaposlenosti se odnosi na juni jer podaci o broju zaposlenih lica za juli nisu bili objavljeni u periodu izrade Informacije.

najmanja prosječna isplaćena neto plata bila je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (564 KM), a najveća prosječna isplaćena neto plata bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.566 KM). Prosječna neto plata je nominalno uvećana u svim područjima djelatnosti u posmatranom periodu. Najveća nominalna stopa rasta neto plate u periodu I-VI 2019/I-VI 2018 bila je u području djelatnosti umjetnosti, zabave i rekreacije (9,2%) i djelatnosti poslovanja nekretninama (8,1%). Pored toga, bitno je napomenuti da je prosječna neto plata u djelatnostima koje zapošljavaju najveći broj lica u Bosni i Hercegovini takođe uvećana (prerađivačka industrija 6,9% g/g, trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala 7,5%).

U Bosni i Hercegovini ukupan broj penzionera u julu 2019. godine iznosio je 684,3 hiljada i veći je za 1,6% u poređenju sa julom 2018. godine.⁸ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u julu 2019. godine iznosila je 404 KM i nominalno je veća za 4,3% u odnosu na juli 2018. godine.⁹ Pored uvećanja penzija u oba entiteta u Bosni i Hercegovini u 2018. godini i prvog polovini 2019. godine (detaljnije u prethodnim Informacijama), u julu 2019. godine su u Republici Srpskoj vanredno usklađene i povećane penzije za 2%¹⁰. Time je najniža penzija u Republici Srpskoj u julu 2019. godine za penzijski staž do 15. godina uvećana i iznosi 195,7 KM, dok se u Federaciji Bosne i Hercegovine nije mijenjala i u posmatranom mjesecu iznosi 371,8 KM.

Grafikon 5: Prosječna neto plata i penzija u Bosni i Hercegovini

2. Javne finansije

Tokom prvih sedam mjeseci 2019. godine, u Bosni i Hercegovini je ukupno je prikupljeno oko 9,1 milijardu KM javnih prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine javni prihodi su veći za 4,7% i to najvećim dijelom zahvaljujući rastu prihoda od indirektnih poreza tokom posmatranog perioda.

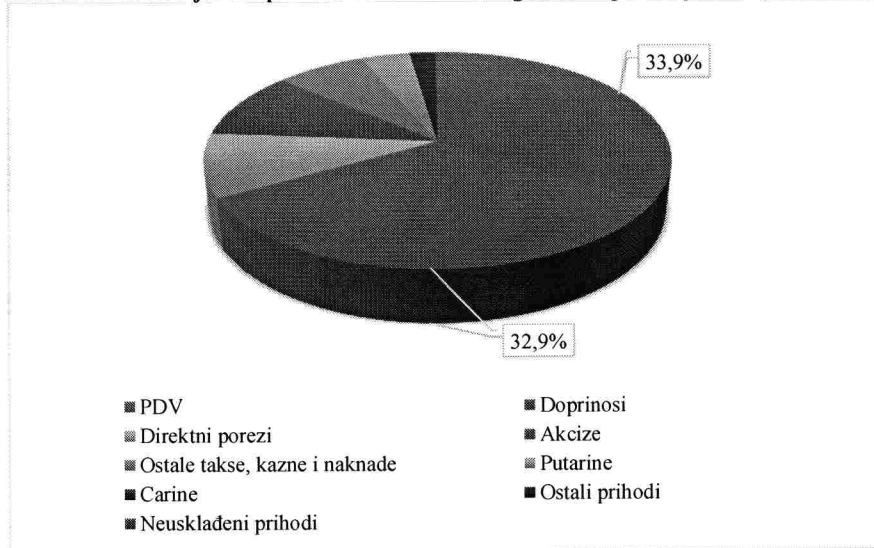
⁸ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta.

⁹ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

¹⁰ Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

U strukturi ukupnih javnih prihoda dominiraju prihodi iz nadležnosti Uprave za indirektno oporezivnje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu UIO) sa preko 50%.

Grafikon 6: Struktura javnih prihoda u Bosni i Hercegovini za period januar-juli 2019. godine

Izvor: entitetske poreske uprave i UIO

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Indirektni porezi. U prvih sedam mjeseci 2019. godine, bruto prihodi od indirektnih poreza su iznosili oko 4,6 milijardi KM, što je u poređenju sa istim periodom prethodne godine više za 6,8%. Tokom istog perioda, neto prihodi su iznosili oko 3,7 milijardi KM i u poređenju sa istim periodom prethodne godine, veći su za 5,6%. Rast kako bruto prihoda, tako i neto prihoda, rezultat je rasta svih kategorija prihoda iz nadležnosti UIO.

Najznačajniji doprinos rastu neto prihoda od indirektnih poreza dali su neto prihodi od poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu PDV) sa 2,4 p.p., prihodi od akciza 1,9 p.p. i prihodi od putarina 0,9 p.p.

Tabela 1: Naplata prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u %, ako nije drugačije naznačeno)

	struktura	jan-jul 2018	jan-jul 2019	maj 19	jun 19	jul 19
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	9,1	6,8	10,0	-5,2	8,7
Povrati	19,4	7,5	12,2	21,2	26,6	-1,0
Neto prihodi - prikupljeno	80,6	9,5	5,6	7,3	-11,1	11,1
PDV	48,5	8,4	3,9	4,5	-12,0	7,5
Carine	3,8	7,6	8,8	3,6	5,0	14,1
Akcize	19,8	0,0	7,6	28,3	-18,0	24,1
Putarine	7,9	58,4	9,2	-0,2	0,6	6,2
Ostali prihodi	0,2	3,6	4,3	4,9	-3,9	6,5
Neusklađeni prihodi	0,3	28,1	21,7	-	-	-75,5

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Na kraju posmatranog perioda bruto prihodi od PDV-a su dostigli iznos od oko 3,1 milijardu KM, što je u poređenju sa istim periodom prethodne godine više za 6,0%. Oko 63% prihoda od PDV-a se odnosi na prihode naplaćene prilikom uvoza roba, a ostatak se odnosi na

domaći PDV (prihodi iz prometa domaćim robama). Neto prihodi po osnovu PDV-a su iznosili oko 2,2 milijarde KM, što je za svega 3,9% više nego u istom periodu prethodne godine.

Akcize. Neto prihodi po osnovu akciza za prvih sedam mjeseci 2019. godine su iznosili oko 903 miliona KM. U poređenju sa istim periodom 2018. godine, neto prihodi od akciza su veći za 7,6%.

Naplaćeni prihodi od akciza prilikom uvoza roba, tokom posmatranog perioda uvećani su za 20,5% g/g i to zahvaljujući značajnom povećanju prihoda od akciza na uvoznu naftu i naftne derivate (38,7% g/g), ali i povećanju prihoda od akciza na uvoz duvana i duvanskih prerađevina (14,1% g/g). I sve druge kategorije akciza po osnovu uvoza su ostvarile pozitivne stope rasta. Ono što se ponavlja iz perioda u period, jeste smanjenje prihoda od akciza na domaće proizvode. Na kraju posmatranog perioda, ovi prihodi su smanjeni za 40,4% g/g. Smanjenje prihoda od akciza na domaće proizvode zabilježeno je i kod akciza na domaću naftu i naftne derivate (68,7% g/g) i kod akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine (24,0% g/g). Ostale domaće akcize, čiji udio u ukupnim akciznim prihodima je jako mali, su ostvarile pozitivnu stopu rasta, zahvaljujući rastu prihoda od akciza na domaće pivo i domaće vino.

Putarine. Za prvih sedam mjeseci posmatrane godine, po osnovu putarina ukupno je naplaćeno oko 362 miliona KM javnih prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, prihodi od putarina su uvećani za 9,2%.

Carine. Po osnovu carina UIO je ukupno prikupila oko 174 milion KM javnih prihoda, za sedam mjeseci tekuće godine. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, ovi prihodi su veći za 8,8%.

Tabela 2: Raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u %, ako nije drugačije naznačeno)

	struktura	jan-jul 2018	jan-jul 2019	maj 19	jun 19	jul 19
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	9,0	6,5	8,9	-1,9	9,0
Minimalne rezerve	19,9	27,8	-2,5	-2,1	-13,0	-14,0
Budžeti	80,1	4,6	9,0	12,5	1,3	16,1
Servisiranje vanjskog duga	9,9	7,7	-11,5	10,9	-8,5	-52,7
Federacija Bosne i Hercegovine	6,3	7,6	-12,7	9,0	-8,2	-56,9
Republika Srpska	3,5	7,1	-10,2	16,2	-9,1	-47,1
Brčko Distrikt	0,1	109,0	32,4	0,0	-4,2	1641,7
Raspodjeljeno nakon servisiranja	70,2	4,0	13,3	12,8	4,8	22,5
Institucije Bosne i Hercegovine	9,5	0,0	-0,8	0,0	-4,8	4,5
Federacija Bosne i Hercegovine	38,9	5,3	15,7	14,9	5,6	24,9
Republika Srpska	19,5	3,7	17,9	15,7	10,3	27,6
Brčko Distrikt	2,3	4,7	6,7	11,7	-0,8	13,8

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

Raspoređeni prihodi. U prvih sedam mjeseci 2019. godine, raspoloživi prihodi za raspodjelu su iznosili oko 4,6 milijardi KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 218,5 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 881,7 milion KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 432 miliona KM, UIO, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 3,0 milijarde KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 1,9

milijardi KM, Republici Srpskoj oko 972 miliona KM i Brčko Distriktu oko 107,2 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su manja za 15,0%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga uvećana za 14,9%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

Za prvih sedam mjeseci tekuće godine, entitetske poreske uprave, ukupno su prikupile oko 4,5 milijardi KM javnih prihoda iz svojih nadležnosti. U poređenju sa istim periodom 2018. godine, navedeni prihodi veći su za skromnih 2,7%. Razlog ovako niske stope rasta leži u smanjenju prihoda od direktnih poreza. Detalji slijede u tabeli ispod.

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni na kraju PI 2019. godine

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2018	2019		2018	2019		2018	2019	
Direktni porezi	618,9	552,3	-10,7	324,5	307,5	-5,2	943,4	859,9	-8,9
Porez na dohodak	258,3	244,7	-5,3	145,0	113,5	-21,7	403,3	358,2	-11,2
Porez na dobit	257,0	242,8	-5,6	153,5	167,5	9,2	410,5	410,3	0,0
Porezi građana	102,8	64,5	-37,3	26,1	26,5	1,5	128,9	90,9	-29,4
Ostali porezi	0,7	0,4	-48,6	0,0	0,0	0,0	0,7	0,4	-48,6
Takse, kazne i naknade	424,7	407,1	-4,1	233,4	256,4	9,9	658,0	663,5	0,8
Doprinosi	1.949,6	2.086,7	7,0	841,9	899,3	6,8	2.791,5	2.986,1	7,0
PIO	1.081,3	1.161,5	7,4	478,0	509,1	6,5	1.559,2	1.670,6	7,1
Zdravstvo	778,1	828,6	6,5	301,0	323,2	7,4	1.079,2	1.151,8	6,7
Nezaposleni	90,2	96,6	7,1	19,6	21,0	7,0	109,8	117,6	7,1
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	40,4	43,0	6,6	40,4	43,0	6,6
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,9	3,0	2,8	2,9	3,0	2,8
UKUPNO	2.993,1	3.046,2	1,8	1.399,8	1.463,3	4,5	4.392,9	4.509,5	2,7

Izvor: entitetske poreske uprave

Doprinosi. Tokom sedam mjeseci tekuće godine, ukupno naplaćeni prihodi od socijalnih doprinosa u Bosni i Hercegovini su iznosili oko 3 milijarde KM, čime su ostvarili povećanje od 7,0% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Ovo je jedina kategorija prihoda iz nadležnosti poreske uprave koja tokom cijele posmatrane godine bilježi pozitivne stope rasta.

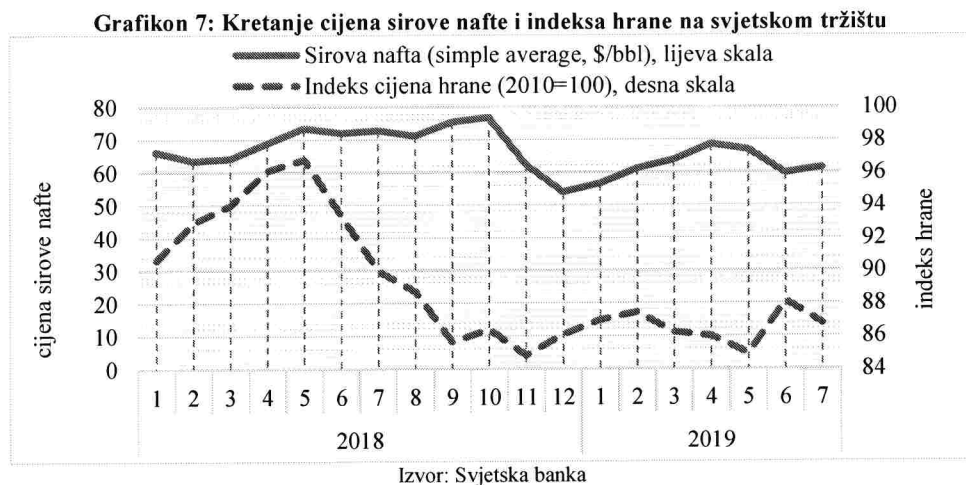
Direktni porezi. Prihodi po osnovu direktnih poreza, nastavljaju da se smanjuju i tokom posmatranog perioda. Na kraju sedmog mjeseca su dostigli iznos od oko 860 miliona KM, i manji su za oko 9,0% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Rezultat negativne stope rasta jeste smanjenje istih u oba entiteta.

Ostali prihodi. Kategorija ostali prihodi (prihodi od taksi, kazni i raznih naknada) nemaju neki stabilan trend kretanja. Tako se iz perioda u period smanjuju ili povećavaju. Na kraju posmatranog perioda, a u poređenju sa istim periodom prethodne godine, ovi prihodi su ostali skoro nepromjenjeni. Najveći udio u ostalim prihodima poreskih uprava imaju takse i naknade (60%) koji su rasli stopom od 3,7% g/g.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Prema podacima Svjetske banke cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u julu 2019. godine nešto je veća u poređenju sa prethodnim mjesecom i iznosi 61,5 \$/barelu što je predstavljeno na grafikonu ispod. Međutim, cijena sirove nafte u julu 2019. godine i dalje nije premašila cijenu u julu 2018. godine, odnosno bila je niža za 15,4%. Pored toga, cijena prirodnog gasa takođe je u julu 2019. godine bila niža za 3,9% u odnosu na juli 2018. godine. Za razliku od nafte, indeks cijena hrane na svjetskom tržištu u julu 2019. godine bio je niži u odnosu na prethodni mjesec za 1,6%, ali je takođe niži i u odnosu na juli 2018. godine za 3,6%.

Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u julu 2019. godine iznosila je 0,5%, odnosno u periodu I-VII 2019/I-VII 2018 iznosila je 0,8%. Analizirajući promjene ovog indeksa po odjeljcima prema namjeni potrošnje primjetno je da su cijene u velikom broju odjeljaka uvećane (tabela ispod). Suprotno, smanjenje cijena u periodu I-VII 2019/I-VII 2018 u odjeljcima odjeće i obuće, namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanja kuće, komunikacija, ostalih dobara i usluga usporilo je ukupni rast cijena u Bosni i Hercegovini. Ipak značajan rast cijena bio je u odjeljcima alkoholnih pića i duvana, stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata i prevoza ali i hrane i bezalkoholnih pića (zbog velikog udjela).

Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića su u periodu I-VII 2019/I-VII 2018 bile veće za 1,2% na šta je uticao rast cijena hrane jer su cijene bezalkoholnih pića smanjene. U odjeljku alkoholnih pića i duvana cijene su u posmatranom periodu bile veće za 4,4% zbog povećanja cijena cigareta i duvana. Na međugodišnji rast cigareta uticao je nastavak povećanja akciza na cigarete i duvana na početku 2019. godine. Pored toga, u mjesecu julu 2019. godine došlo je do poskupljenja cijena cigareta pojedinih proizvođača što je dodatno uticalo na rast cijena ovog proizvoda. Cijene u odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata u periodu I-VII 2019/I-VII 2018 bile su veće za 2,9% na šta je u okviru ovog odjeljka uticao rast cijena tečnih i čvrstih goriva, plina i najamnina za stanovanje. U odjeljku prevoza cijene su u posmatranom periodu uvećane za 2,5% čemu su značajno doprinijele cijene goriva.

Tabela 4: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	I 2019	II 2019	III 2019	IV 2019	V 2019	VI 2019	VII 2019	I-VII 2019
	I 2018	II 2018	III 2018	IV 2018	V 2018	VI 2018	VII 2018	I-VII 2018
00 Ukupan indeks	101,5	100,9	100,7	100,8	100,8	100,3	100,5	100,8
01 Hrana i bezalkoholna pića	100,8	101,3	100,9	101,1	101,6	101,1	101,2	101,2
02 Alkoholna pića i duvan	105,1	105,0	103,7	103,9	103,6	103,8	106,0	104,4
03 Odjeća i obuća	89,0	89,6	89,4	89,5	89,1	88,2	89,7	89,2
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	103,4	102,6	102,6	102,9	103,4	102,7	103,2	102,9
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99,4	99,8	99,6	99,9	99,7	99,4	99,3	99,6
06 Zdravstvo	102,3	102,3	102,2	101,9	101,2	101,0	100,7	101,7
07 Prevoz	108,4	102,6	102,7	102,6	101,5	100,0	100,1	102,5
08 Komunikacije	99,5	99,5	99,3	99,2	99,0	99,4	99,3	99,3
09 Rekreacija i kultura	101,3	101,2	101,0	101,2	101,3	101,6	100,7	101,2
10 Obrazovanje	100,6	100,6	100,6	100,7	100,7	100,7	100,7	100,7
11 Restorani i hoteli	100,7	100,5	100,7	100,7	100,7	100,6	100,7	100,7
12 Ostala dobra i usluge	99,1	99,0	99,1	99,0	99,7	99,8	99,1	99,2

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu CBBiH) ukupna novčana masa (u daljem tekstu M2) u julu 2019. godine uvećana je za 8,7% u odnosu na juli 2018. godine i iznosi 25,4 mlrd. KM. Sve komponente u okviru transakcijskog novca su uvećane u posmatranom mjesecu, a značajan doprinos rastu M2 dali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti (3 procentna poena, u daljem tekstu p.p.) sa stopom rasta od 9% g/g i udjelom u M2 od 33,2%. S druge strane, ostali depoziti u stranoj valuti, kao komponenta kvazi novca, imali su najveću stopu rasta (31,2% g/g) a ujedno i najveći doprinos rastu M2 (7,6 p.p.). Međutim, navedeni rast rezultat je promjene metodologije monetarnog i finansijskog sektora.¹¹ Zbog toga je istovremeno došlo do smanjenja ostalih depozita u domaćoj valuti (-32,2% g/g) uz negativan doprinos rastu M2 od -5,7 p.p.

¹¹ Centralna banka Bosne i Hercegovine je napravila metodološke izmjene vezano za statistiku monetarnog i finansijskog sektora, a u vezi s klasifikacijom finansijskih instrumenata s deviznom klauzulom. Na ovaj način je obavljeno važno usklađivanje s međunarodnim standardima, te tako poboljšan kvalitet i međunarodna uporedivost podataka. Novi Priručnik i Vodič za kompilaciju monetarne i finansijske statistike Međunarodnog monetarnog fonda iz 2016. godine, kao i Evropski statistički standardi (ESA 2010), propisuju da se instrumenti s valutnom klauzulom trebaju klasifikovati kao instrumenti u stranoj valuti. U skladu s tim je, počevši od januarskih podataka 2019. godine, napravljena reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredita, vrijednosnih papira, depozita) originalno iskazanih u KM, a koji imaju valutnu klauzulu, s pozicija domaće valute u pozicije strane valute. Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine.

Tabela 5: Novčana masa u julu 2019. godine i stope rasta VII 2019/VII 2018

Opis	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	4.226,4	8.447,6	12.674,1	2.806,5	2.476,8	7.458,1	12.741,4	25.415,5
Stopa rasta g/g	9,7%	9,0%	9,2%	-32,2%	27,4%	31,2%	8,2%	8,7%

Izvor: CBBiH

Rezervni novac (u daljem tekstu M0) u julu 2019. godine uvećan je za 8,1% u odnosu na juli 2018. godine i iznosi 10,7 mlrd. KM. U tabeli ispod predstavljene su stope rasta svih komponenti M0. Najveću stopu rasta su ostvarili prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti, ali zbog malog udjela imali su skroman doprinos rastu M0. Najveći doprinos rastu M0 dala je gotovina izvan monetarnih vlasti (4,1 p.p.) sa stopom rasta od 8,9% g/g i depoziti banaka kod monetarnih vlasti (3,4 p.p.) sa stopom rasta od 6,6%.

Tabela 6: Rezervni novac u julu 2019. godine i stope rasta VII 2019/VII 2018

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Rezervni novac (M0)
	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	5.031,9	5.533,0	162,2	10.727,1
Stopa rasta g/g	8,9%	6,6%	47,2%	8,1%

Izvor: CBBiH

U julu 2019. godine prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH iznosio je 5,5 mlrd. KM i veći je za 6,8% u odnosu na juli 2018. godine. Prosječne obavezne rezerve čine 46,8% prosječnog salda računa obaveznih rezervi kod CBBiH, a drugi dio pripada višku iznad obaveznih rezervi (53,2%). Istovremeno prosječna¹² stopa obavezne rezerve iznosila je 10,0%, a implicitna¹³ stopa obavezne rezerve iznosila je 21,4%.

Tabela 7: Prosječne obavezne rezerve u julu 2019. godine i stope rasta VII 2019/VII 2018

Opis	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Višak iznad obavezne rezerve	Prosječna stopa obavezne rezerve	Implicitna stopa obavezne rezerve
	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	25.759,3	2.575,9	5.502,7	2.926,8	10,0%	21,4%
Stopa rasta g/g	7,6%	7,6%	6,8%	6,1%	-	-

Izvor: CBBiH

¹² Prosječna stopa obavezne rezerve = Prosječne obavezne rezerve/ osnovica za obračun obavezne rezerve.

¹³ Implicitna stopa obavezne rezerve = Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH/osnovica za obračun obaveznih rezervi.

U julu 2019. godine bruto devizne rezerve su uvećane 9% u odnosu na juli 2018. godine i iznosile su 12,2 mlrd. KM. Rast bruto deviznih rezervi potpomognut je međugodišnjim rastom strane valute u trezoru CBBiH (19,9%), depozita kod nerezidentnih banaka (23,5%), investicija u vrijednosne papire (4%), i zlata (22%). Najveći udio u bruto deviznim rezervama pripada investicijama u vrijednosne papire (70,4%) a potom slijede depoziti kod nerezidentnih banaka (25,2%).

Tabela 8: Bruto devizne rezerve u julu 2019. godine i stope rasta VII 2019/VII 2018

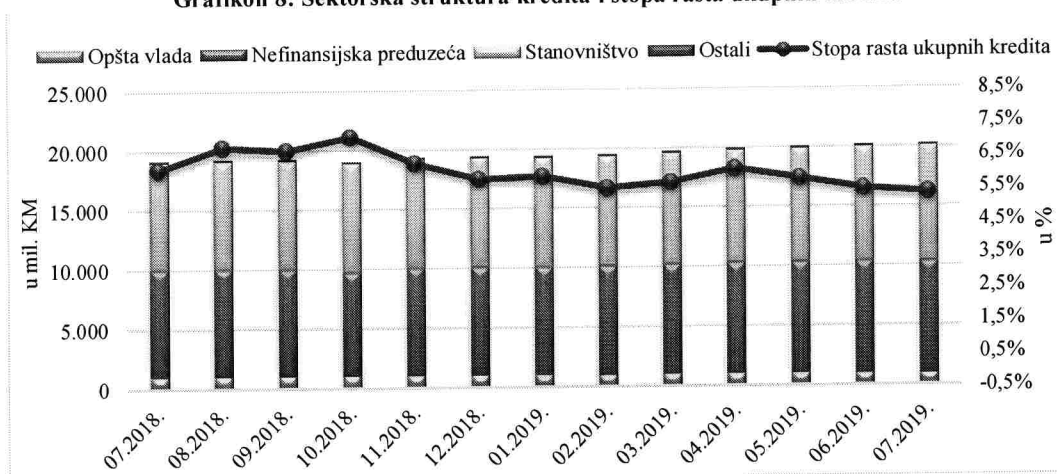
Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7=1+...+6
Stanje u mil. KM	239,7	4,1	294,9	3.078,7	0,0	8.585,5	12.202,9
Stopa rasta g/g	22,0%	-30,5%	19,9%	23,5%	-	4,0%	9,0%

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

U mjesecu julu 2019. godine ukupni krediti su iznosili 20,2 mlrd. KM te su ostvarili stopu rasta od 5,3% g/g. Najveći su bili krediti plasirani stanovništvu koji su dostigli 9,7 mlrd. KM sa stopom rasta od 7,6% g/g. Drugi po veličini sa iznosom od 9,4 mlrd. KM i stopom rasta od 4,3% g/g su bili krediti nefinansijskim preduzećima. Treći po veličini sa iznosom od 1 mlrd. KM uz negativnu stopu rasta od 5,2% g/g su bili krediti opštoj vladi.

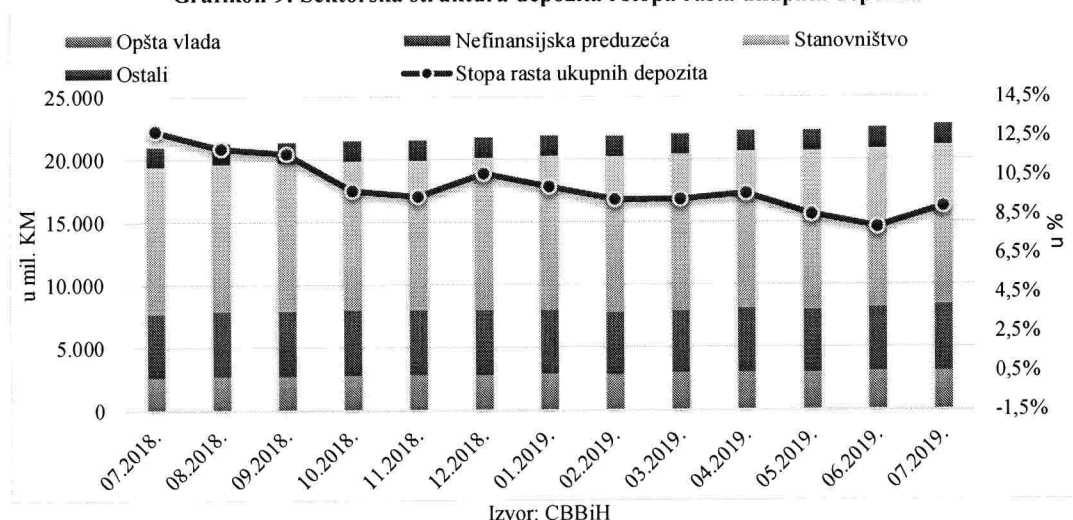
Grafikon 8: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

Izvor: CBBiH

U mjesecu julu 2019. godine ukupni depoziti su iznosili 22,8 mlrd. KM te su ostvarili stopu rasta od 8,9% g/g. Depoziti stanovništvu su bili najveći sa 12,7 mlrd. KM uz stopu rasta od 8,9% g/g. Depoziti nefinansijskim preduzećima su bili drugi po veličini sa iznosom 5,3 mlrd. KM uz stopu rasta 5,3% g/g. Depoziti opšte vlade sa iznosom 3,1 mlrd. KM su bili treći po veličini ali sa najvećom stopom rasta od 15,9% g/g.

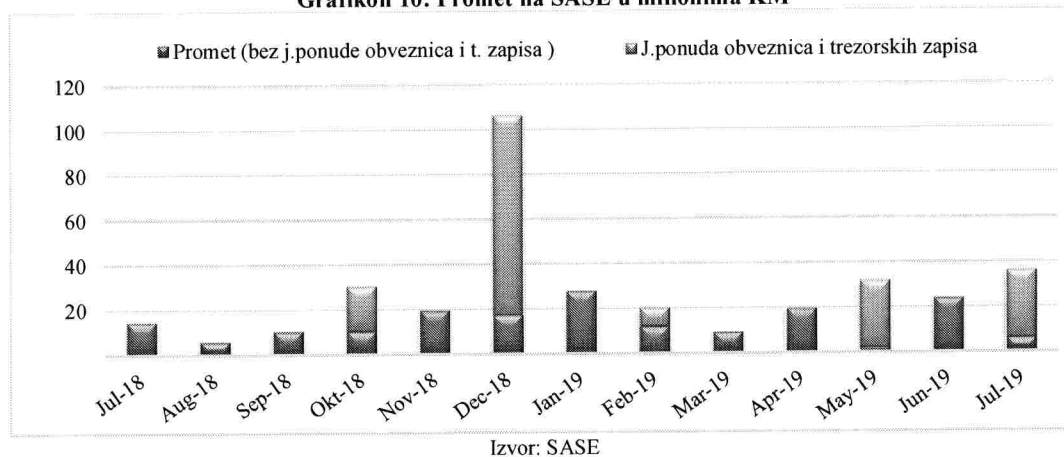
Grafikon 9: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

Berze u Bosni i Hercegovini

Na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) promet na kraju mjeseca jula 2019. godine je dostigao 36 mil. KM i time ostvario 67% učešća u ukupnom prometu na berzama u Bosni i Hercegovini. U mjesecu julu je održana 21. aukcija obveznica Federacije Bosne i Hercegovine te je za emitenta prikupljeno ukupno 29,9 mil. KM. Ostvareni promet na SASE u mjesecu julu je 2,5 puta veći u odnosu na promet u istom mjesecu prošle godine.

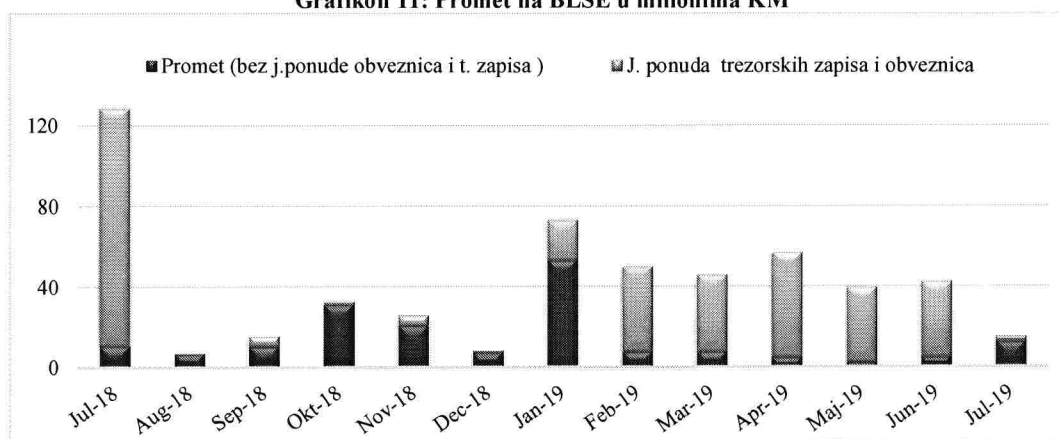
Grafikon 10: Promet na SASE u milionima KM

Na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) promet je kraju mjeseca jula dostigao 17,8 mil. KM što predstavlja 33% ukupnog prometa na berzama u Bosni i Hercegovini. U ovom mjesecu nije bilo prodaje trezorskih zapisa RS, dok je za više emitenata¹⁴ putem javne prodaje obveznica prikupljeno 2,5 mil. KM. Promet na BLSE u mjesecu julu 2019. godine je bio 87,5% manji u odnosu na promet u mjesecu julu prošle godine.

¹⁴ Prvo penzionersko mikrokreditno društvo d.o.o Banja Luka i MKD Credis a.d. Banja Luka - javna ponuda obveznica 3.

Grafikon 11: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Ukupan promet u mjesecu julu na SASE i BLSE je iznosio 53,8 mil. KM i manji je 61,3% od ukupnog prometa u istom periodu u prošloj godini.

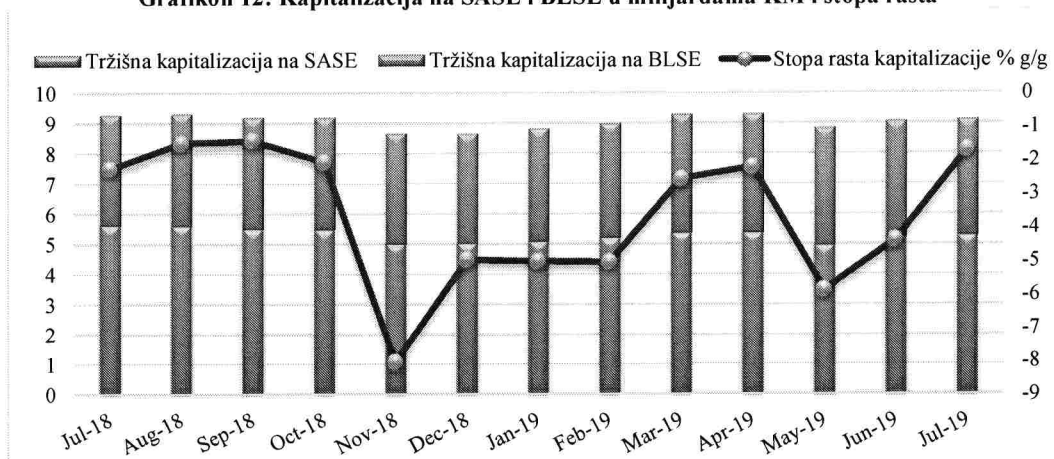
Tabela 9: Promet (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Jul-17	12.600.740	28.371.374	40.972.114
Jul-18	14.474.898	124.586.626	139.061.524
Jul-19	36.037.394,1	17.793.840	53.831.234

Izvor: SASE i BLSE

Ukupna kapitalizacija na SASE na kraju mjeseca jula 2019. godine je iznosila 5,3 mlrd. KM i uz negativnu stopu rasta od 6,2% g/g je ostvarila učešće u ukupnoj kapitalizaciji 57,8%. Ukupna kapitalizacija na BLSE je imala stopu rasta od 5,3% g/g i sa dostignutih 3,8 mlrd. KM, je ostvarila učešće od 42,2% u ukupnoj kapitalizaciji. Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) na kraju mjeseca jula 2019. godine je imala negativnu stopu rasta od 1,7% g/g i dostigla je 9,1 mlrd. KM.

Grafikon 12: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta

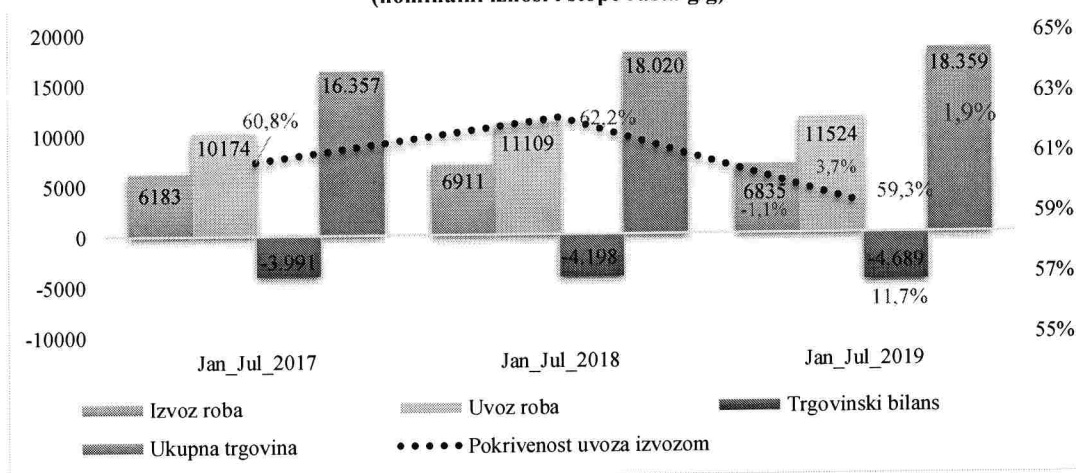
Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Bosna i Hercegovina je u vanjskotrgovinskom smislu, bar kada su izvozna ponuda i potražnja u pitanju prilično koncentrisana na tržišta zemalja EU tako da skoro 75% izvoza roba plasira na tržišta zemalja EU, dok se s druge strane oko 60% uvoza snadbijeva iz EU. S toga, ekonomska kretanja u okviru ovih zemalja uz nivo proizvodnje u okviru domaćeg proizvođačkog sektora skoro u potpunosti determinišu kretanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Za razliku od prethodne godine kada je Bosna i Hercegovina zahvaljujući povoljnim poslovnim prilikama u glavnim trgovinskim partnerima ostvarila vrlo dobar vanjskotrgovinski rezultat, čini se da u prvih 7 mjeseci 2019. godine taj trend nije nastavljen. Naime, slabljenje ekonomske aktivnosti u zemljama EU dovelo je do slabljenja izvozne tražnje što se manifestovalo smanjenjem proizvodnje u prerađivačkoj industriji i slabljenjem robnog izvoza. Tako je Bosna i Hercegovina prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-juli 2019. godine zabilježila pad izvoza roba -1,1% i povećanje robnog uvoza od 3,7%, što je rezultiralo značajnim povećanjem robnog deficita od preko 10%, dok je pokrivenost uvoza izvozom smanjena za skoro 3 procentna poena (dalje u tekstu p.p).¹⁵ Pregled kretanje vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini za period januar-juli 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 13: Pregled kretanja bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-juli 2019. godinu (nominalni iznosi i stope rasta g/g)

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-juli 2019. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila robni izvoz u vrijednosti od preko 6,8 milijardi KM što je za 1,1% niže u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, posmatrano na mjesečnom nivou, u julu 2019. godine je nastavljen trend slabljenja robnog izvoza od 6,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ako se robni izvoz u periodu januar-juli 2019. posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najviše stope rasta izvoza roba a samim tim i pozitivni doprinosi rastu istog registrirane u okviru izvoza električne opreme 21,2% (1,1 p.p), gotovih metalnih proizvoda 10,9% (1,0 p.p), mašina i uređaja 9,3% (0,6 p.p), proizvoda od gume i plastičnih masa 14,4%

¹⁵Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Statistika robne razmjene Bosne i Hercegovine s inostranstvom, januar-juli 2019. godne“, 21.08.2019. godine.

(0,5 p.p) i građevinskog materijala od preko 50% (0,5 p.p). S druge strane, najznačajnija smanjenja izvoza roba koja su dovela do stagnacije istog su registrirana u okviru većine tradicionalno izvozno orijentiranih grana kao što su koks i naftni derivati -35% (-1,7 p.p), namještaj -14,2%(-1,3 p.p) i proizvodi prehrambene industrije -15% (-0,9 p.p).

U periodu januar-juli 2019. godine Bosna i Hercegovina je najviše robe izvezla na tržište zemalja EU28 u iznosu od preko 5 milijardi KM što predstavlja povećanje od svega 0,2% u odnosu na isti prethodne godine. U zemlje CEFTA-e u istom vremenskom periodu izvezeno je skoro 1,1 milijardu KM što predstavlja povećanje od 1,2% u odnosu na isti period prethodne godinu. Posmatrano pojedinačno po zemljama koje spadaju u glavne trgovinske partnere, povećanja izvoza roba zabilježena su prilikom izvoza roba u Srbiju 11,5% (1,1 p.p), Hrvatsku 8,8% (1,1 p.p), Austriju 12,3% (1,0 p.p), Italiju 6,5% (0,7 p.p) i Sloveniju 2,5% (0,2 p.p), dok je izvoz u Njemačku stagnirao.

S druge strane, tokom prvih 7 mjeseci 2019. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila uvoz roba u vrijednosti od skoro 11,5 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 3,7% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je posmatrano na mjesečnom nivou u julu 2019. došlo do smanjenja uvoza od 0,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Tako se može zaključiti da su struktura potrošnje u Bosni i Hercegovini i njena neelastičnost i visoka uvozna ovisnost rezultirali višim stopa rasta uvoza u odnosu na izvozne. Posmatrano pojedinačno po proizvodima najznačajnija povećanja uvoza a samim tim i doprinosi rastu istog u periodu januar-juli 2019. godine su registrirana u okviru uvoza: naftnih derivata preko 38% (2,5 p.p), električne energije koja je udvostučena (1,7 p.p), motornih vozila 12,8% (1,0 p.p) i prehrambenih proizvoda 5,0% (0,5 p.p). S druge strane, uvoz je smanjen u okviru kategorija sirova nafta, hemijski proizvodi, koža i tekstil.

Posmatrano po glavnim trgovinskim blokovima, tokom perioda januar-juli 2019. godine uvoz roba iz zemalja EU iznosio je skoro 7,2 milijarde KM i uvećan je za oko 8%, dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio skoro 1,4 milijardu KM što predstavlja povećanje od 3,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama, u periodu januar-juli 2019. godine došlo je do povećanja uvoza roba iz Hrvatske 14,4% (1,4 p.p), Njemačke 6,3% (0,7 p.p), Kine 13,5% (0,9 p.p), Italije 5,5% (0,6 p.p), Srbije 3,5% (0,4 p.p), Austrije 5,9% (0,2 p.p), dok je uvoz roba smanjen prilikom uvoza iz Rusije za preko 50% (3,5p.p) i Slovenije 1,1% (0,1 p.p). Viša osnovica i stopa rasta uvoza roba u odnosu na izvoznju rezultirali su značajnijim povećanjem robnog deficita u odnosu na isti period prethodne godine. Tako je robni deficit u periodu januar-juli 2019. godine iznosio oko 4,7 milijardi KM, što predstavlja nominalno povećanje od 490 miliona KM odnosno 11,7%. Posmatrano po zemljama, tokom posmatranog perioda vanjskotrgovinski robni deficit povećan je prilikom razmjene sa Kinom, Turskom, Italijom, Hrvatskom i Njemačkom, a smanjen u okviru razmjene sa Rusijom i Srbijom. Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba u periodu za prvih 7 mjeseci 2019. godine iznosila je 59,3% što predstavlja pogoršanje od skoro 3 p.p u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po glavnim trgovinskim blokovima, pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU u periodu januar- juli 2019. godine je iznosila 70,8%, dok je u istom vremenskom periodu pokrivenost sa zemljama CEFTA-e iznosila 80,5%. Detaljniji pregled vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini za period januar-juli 2019. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 10: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-juli 2019. godine po HS klasifikaciji (nominalni iznosi i stope rasta)

Izvor i vrsta dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu carina (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
	Jan_Jul 2018	Jan_Jul 2019	2019/2018 promjena %		Jan_Jul 2018	Jan_Jul 2019	2019/2018 promjena %		Jan_Jul 2018	Jan_Jul 2019	2019/2018 promjena %		
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	6911	6835	-1,1	-1,1	11109	11524	3,7	3,7	-4198	-4689	11,7	11,7	59,3%
1 ZVOJINJE I	98	85	-14,0	-0,2	298	325	9,1	0,24	-200	-240	20,4	0,97	26,0%
2 PROIZVODI PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA MASTI I ULJA	113	103	-8,5	-0,14	442	441	-0,2	-0,01	-329	-338	2,6	0,20	23,4%
3 ZVOJINSKOG PREHRAMBENE	75	73	-2,1	-0,02	126	121	-4,3	-0,05	-51	-48	-7,4	-0,09	60,6%
4 PBERADEVINE PROIZVODI	189	170	-10,3	-0,28	874	917	4,9	0,39	-685	-747	9,1	1,48	18,5%
5 MINERALNOG PROIZVODI HEMLJSKE	754	650	-13,8	-1,50	1697	1743	2,7	0,41	-943	-1093	13,9	3,57	37,3%
6 INDUSTRIJE IЛИ PLASTICNE MASE	562	529	-5,9	-0,48	1035	1036	0,1	0,01	-473	-507	7,3	0,82	51,0%
7 GUMA I KAUČUK	241	281	16,7	0,58	713	755	5,9	0,38	-473	-474	0,4	0,04	37,2%
8 KOZA I KRZNO	123	88	-28,6	-0,51	282	225	-20,2	-0,51	-159	-137	-13,7	-0,52	39,1%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVEVA	452	444	-1,7	-0,11	169	197	16,6	0,25	283	247	-12,7	0,86	225,4%
10 KARTON I NJHOVI TEKSTIL I TEKSTILNI	184	160	-15,0	-0,35	257	269	4,7	0,11	-73	-109	49,3	0,86	59,5%
11 PROIZVODI OBUCA, SESIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI PROIZVODI OD	377	378	0,2	0,01	730	717	-1,8	-0,12	-353	-339	-3,9	-0,32	52,7%
12 KAMENA, GIPSA, BISER I PLEMINITI METALI I NJHOVI BAZNI METALI I	460	469	2,0	0,13	195	217	11,3	0,20	265	252	-4,8	0,30	216,2%
13 KAMENA, GIPSA, BISER I PLEMINITI METALI I NJHOVI BAZNI METALI I	50	78	56,9	0,41	218	236	8,3	0,16	-169	-158	-6,0	-0,24	32,9%
14 KAMENA, GIPSA, BISER I PLEMINITI METALI I NJHOVI BAZNI METALI I	7	11	48,6	0,05	10	18	80,0	0,07	-3	-7	160,7	0,11	59,4%
15 PROIZVODI OD BAZNIH MASINE, APARATI, MEHANIČKI I TRANSPORTNA	1307	1332	1,9	0,35	1290	1320	2,3	0,27	17	12	-32,4	0,13	100,9%
16 SREĐSTVA I NJHOVI SATOVI, MJEKNI MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA, NJHOVI DIJELOVI I	828	959	15,8	1,89	1487	1608	8,1	1,09	-659	-650	-1,4	-0,23	59,6%
17 SREĐSTVA I NJHOVI SATOVI, MJEKNI MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA, NJHOVI DIJELOVI I	216	226	4,7	0,15	818	909	11,1	0,82	-602	-683	13,4	1,93	24,9%
18 SREĐSTVA I NJHOVI SATOVI, MJEKNI MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA, NJHOVI DIJELOVI I	19	19	-2,1	-0,01	166	162	-2,4	-0,04	-147	-143	-2,5	-0,09	11,5%
19 SREĐSTVA I NJHOVI SATOVI, MJEKNI MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA, NJHOVI DIJELOVI I	104	112	8,1	0,12	5	9	46,0	0,03	98	103	5,6	-0,13	1219,6%
20 RAZNI PROIZVODI UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI	749	668	-10,7	-1,16	271	291	7,4	0,18	478	377	-21,0	2,39	229,7%
21 RAZNI PROIZVODI UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	100,0%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

5. Strane direktne investicije

U periodu pripreme Informacije podaci o stranim direktnim ulaganjima nisu bili na raspolaganju za drugo tromjesečje 2019. godine.

Prema posljednjim objavljenim podacima za prvo tromjesečje 2019. godine od strane Centralne banke Bosne i Hercegovine, ukupna strana ulaganja su iznosila 231,2 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za 12,4% g/g. Reinvestirane zarade u prvom tromjesečju 2019. godine dostigle su 169,1 mil. KM ostvarivši time učešće u neto finansijskoj pasivi¹⁶ od 73,2%.

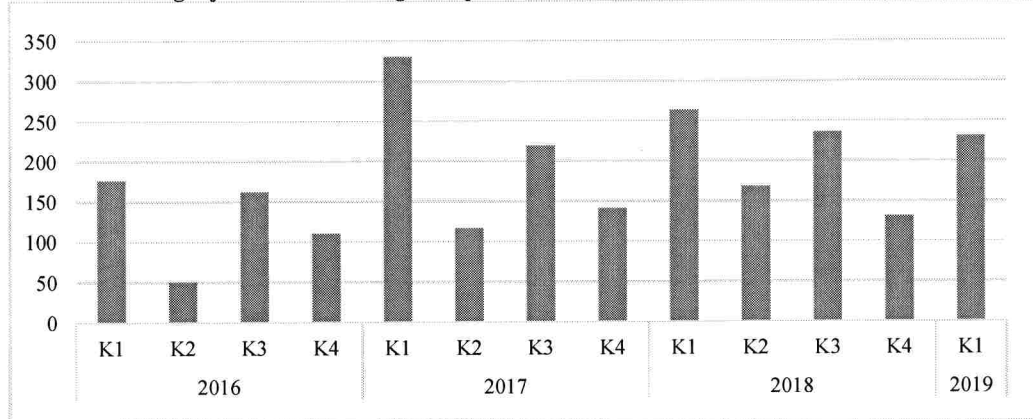
Tabela 11: Strana direktna ulaganja po kvartalima u 2016, 2017, 2018. i 2019. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2016	176,6	50,7	162,7	110,9	500,9
2017	330,7	117,0	220,0	140,9	808,6
2018	264,0	168,3	236,2	131,2	799,8
2019	231,2				

Izvor: CBBiH

¹⁶ Pokazuje odnos ulaganja u već postojeće kapacitete u odnosu prema ulaganjima u nove projekte.

Grafikon 14: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po kvartalima u 2016, 2017, 2018 i 2019. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Kreditna agencija Standard & Poor's je 08.03.2019. godine unaprijedila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B“ izgledi „stabilni“ na „B“ izgledi „pozitivni“. Druga kreditna agencija sa kojom je Bosna i Hercegovina sklopila sporazum o ocjeni kreditnog rejtinga, Agencija Moody's Investors Service, je Bosni i Hercegovini 16.02.2018. godine potvrdila kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.

Polazeći od naprijed navedenog, predlaže se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da nakon razmatranja *Informacije o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar/siječanj – juli/srpanj 2019. godine* donese sljedeći:

ZAKLJUČAK:

1. Usvaja se *Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar/siječanj – juli/srpanj 2019. godine.*